

Správa o výsledku kontroly hospodárenia a účelovosti použitia verejných prostriedkov v Slovenskom olympijskom výbore

Kontrola bola vykonaná v zmysle plánu kontrolnej činnosti na rok 2009 v Slovenskom olympijskom výbore (ďalej len „SOV“) za obdobie rokov 2007 a 2008.

Účelom kontrolnej akcie bolo preveriť dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov, hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti pri vynakladaní verejných prostriedkov SOV a preveriť dodržanie účelu ich použitia.

Kontrolované boli verejné prostriedky poskytnuté pre SOV zo štátneho rozpočtu (ďalej len „ŠR“) formou dotácií a príspevkov prostredníctvom kapitol Ministerstva školstva SR (ďalej len „MŠ SR“) a Úradu vlády SR (ďalej len „ÚV SR“). Kontrola bola vykonaná náhodným výberovým spôsobom podľa vopred stanovených výberových kritérií a štatistických metód.

Predmetom kontroly bolo:

- charakteristika organizácie a rozpočet organizácie z prostriedkov poskytnutých zo ŠR,
- dodržiavanie zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej „zákon o VO“),
- dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov, hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti pri použití verejných prostriedkov.

1. Charakteristika organizácie a rozpočet organizácie z prostriedkov poskytnutých zo ŠR

SOV bol ako občianske združenie ustanovené v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov a bol samostatnou, nezávislou a nepolitickou právnickou osobou s právnou subjektivitou.

V roku 2007 boli SOV poskytnuté prostriedky v sume 723 959,37 EUR (21 810 000,- Sk) iba z rozpočtu kapitoly MŠ SR a v roku 2008 z rozpočtov kapitol MŠ SR v sume 1 491 137,22 EUR (44 922 000,- Sk) a ÚV SR v sume 16 596,96 EUR (500 000,- Sk).

Nepoužitú prostriedky z roku 2007 v sume 23 138,34 EUR (697 065,50 Sk) boli použité v roku 2008 v súlade s účelom určenia. Prostriedky určené na rok 2008 boli plne vyčerpané v súlade s účelom určenia.

Výnosy z prostriedkov ŠR z rokov 2007 a 2008 boli odvedené na príslušné účty MŠ SR.

Účelové prostriedky poskytnuté SOV v roku 2008 prostredníctvom ÚV SR boli vyúčtované v zmysle pokynov a kontrolou nebolo zistené nedodržanie zmluvných podmienok, ani všeobecne záväzných právnych predpisov.

2. Dodržiavanie zákona o VO

Vzhľadom na nejednoznačnosť interpretácie zákona o VO, napriek spolupráci s Úradom pre verejné obstarávanie (ďalej len „ÚVO“), nebolo možné charakterizovať organizáciu z pohľadu obstarávateľa a tým ani posúdiť oprávnenosť použitia niektorých metód a postupov použitých pri verejnom obstarávaní. Problém spočíval v tom, že nebolo možné jednoznačne definovať SOV ako verejného obstarávateľa v zmysle § 6 zákona o VO, ani ako osobu financovanú verejným obstarávateľom v zmysle § 7 toho istého zákona.

Z rozdielnych definícií SOV ako obstarávateľa vyplývali potom aj rozdielne limity pre použitie jednotlivých metód verejného obstarávania.

Tento problém bude potrebné riešiť perspektívne v legislatívnej rovine novelizáciou zákona o VO a operatívne na úrovni MŠ SR pri určovaní podmienok na použitie poskytovaných dotácií tak, aby bolo jednoznačné, podľa ktorých ustanovení zákona o VO bude SOV pri procese obstarávania postupovať.

Pri kontrole obstarávania tovarov bolo zistené, že SOV v piatich prípadoch zo šiestich kontrolovaných obstarávaní nepostupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o VO.

Problémové bolo v jednom prípade definovanie predmetu obstarania vo výzve na súťaž v súťažných podkladoch a tiež v piatich prípadoch hodnotenie kritéria cena s DPH za dodanie predmetu dodávky. Toto bolo spôsobené nesprávne zvoleným kritériom hodnotenia ceny a spôsobu jej definovania v súťažných podkladoch.

Dôsledkom bolo, že komisia pri vyhodnocovaní ponúk nepostupovala len podľa kritérií uvedených vo výzve na predkladanie ponúk, čo nebolo v súlade s ustanovením § 99 ods. 1 písm. g) zákona o VO.

Následne uzatvorená rámcové dohody v troch prípadoch neobsahovali predpokladané množstvo predmetu zákazky, čo nebolo v súlade s ustanovením § 11 zákona o VO.

Zistenia sa týkali týchto prípadov:

SOV odoslal v roku 2007 výzvu do užšej súťaže na obstaranie tričiek pre SOV (podprahová zákazka). Predmet obstarania vo výzve a v súťažných podkladoch nebol totožný. Vo výzve boli predmetom obstarania propagačné tričká pre SOV na Beh olympijského dňa (ďalej len „BOD“), počet kusov a bolo stanovené kritérium – cena s DPH za dodanie predmetu zákazky. V súťažných podkladoch bol uvedený predmet zákazky „Tričká na podklade dodaných grafických návrhov pre potreby SOV a jeho členov a pre významné športové podujatia (napr. BOD, olympiády, univerziády, atď.) alebo iných šport podporujúcich alebo so športovou činnosťou súvisiacich aktivít podľa aktuálnej potreby“. Napriek zmenenému predmetu zákazky bola v časti „C“ súťažných podkladov „Opis predmetu zákazky“ stanovená požiadavka predložiť do komisie pri predkladaní cenových ponúk vzorky trička s potlačou podľa predlohy obstarávateľa, v predlohe bola potlač na Beh olympijského dňa 2007. Vo výzve bolo stanovené kritérium – cena s DPH za dodanie predmetu zákazky. V súťažných podkladoch bolo uvedené, že „cena uvedená v návrhu rámcovej dohody musí obsahovať cenu za celú dodávku tovaru v rozsahu predmetu plnenia podľa prvej objednávky celkom a cenník výkonov potrebných na zhotovenie tovaru – tričká, o ktorých sa domnieva, že pri zhotovení budú potrebné a bude podľa nich možné kalkulovať cenu v budúcnosti, t.j. sumár všetkých položiek, ktoré zhotovenie tovaru a služby s tým spojené tvoria“. Kritérium, podľa ktorého mala komisia vyhodnocovať ponuky, ako aj spôsob stanovenia ceny v súťažných podkladoch, boli stanovené nejasne. Na základe súťažných podkladov nebolo možné stanoviť cenu za celú dodávku (a súťažiaci ju v návrhoch ani neuviedli), keďže tam nebolo jednoznačne uvedené, koľko sa predpokladalo plnenie podľa prvej objednávky celkom. Súťažiaci vo svojej ponuke predložili tabuľku, v ktorej uviedli jednotkové ceny tričiek pri rôznom počte dodaných kusov a pri potlačí v jednej farbe alebo pri plnofarebnej potlačí. Tieto jednotkové ceny boli spočítané a výsledná suma bola považovaná za cenu ponuky, ktorú následne komisia posudzovala, čo nebolo v súlade s pôvodným kritériom cena s DPH za dodanie predmetu zákazky;

SOV odoslal v roku 2006 výzvu do dvoch užších súťaží na obstaranie zimného a letného športového oblečenia na EYOF 2007 (užšie súťaže boli realizované ako podprahové zákazky). Kritériom na vyhodnotenie ponúk bola v oboch prípadoch cena s DPH za dodanie predmetu zákazky. Spôsob stanovenia ceny v súťažných podkladoch bol nejasný. Na základe súťažných podkladov nebolo možné stanoviť cenu za celú dodávku, keďže tam nebolo jednoznačne uvedené, koľko sa predpokladalo plnenie podľa prvej objednávky celkom. Súťažiaci vo svojej ponuke predložili tabuľku, v ktorej uviedli špecifikáciu oblečenia a jednotkové ceny oblečenia pri rôznom počte dodaných kusov. Jednotkové ceny boli spočítané a výsledná suma bola považovaná za cenu ponuky, ktorú následne komisia posudzovala;

SOV odoslal v roku 2007 výzvu do súťaže na spoločenské oblečenie; užšia súťaž bola organizovaná ako podprahová zákazka. V súťažných podkladoch bolo v jednej časti ako kritérium uvedené, že „komisia na vyhodnotenie ponúk hodnotí ponuky podľa najnižšej ceny v zmysle zadaných špecifikácií“. V inej časti bola zadaná špecifikácia - tabuľka osobitne za pánske a dámske oblečenie, kde boli: názov položky, technická špecifikácia, počet v kusoch a cena za kus v Sk s DPH. Túto tabuľku vyplnili jednotliví súťažiaci. V súťažných podkladoch bolo uvedené, že cena uvedená v návrhu rámcovej dohody musí obsahovať cenu za celú dodávku tovaru v rozsahu predmetu plnenia podľa prvej objednávky celkom a cenník výkonov potrebných na dodanie tovaru, o ktorých sa domnieva, že pri dodaní budú potrebné a bude podľa nich možné kalkulovať cenu v budúcnosti, t.j. sumár všetkých položiek, ktoré dodanie tovaru a služby s tým spojené tvoria. Pri vypracovaní ponuky súťažiaci nepostupovali podľa uvedeného znenia súťažných podkladov, tento spôsob stanovenia ceny bol nejasný, súťažiaci z predložených dokladov nemohli určiť, aký bude rozsah predmetu plnenia podľa prvej objednávky. Komisia pri hodnotení brala ako kritérium do úvahy súčet jednotkových cien za všetky druhy spoločenského oblečenia (pánske aj dámske) spolu. Pri vyhodnotení tohto kritéria (tak, ako ho hodnotila komisia, ale aj pôvodného kritéria podľa výzvy) mohlo v závislosti od situácie dôjsť k rozličným výsledkom; t.j. výsledky hodnotenia by boli rôzne, ak by bola celková jednotková cena pánskych a dámskych položiek u jednotlivých uchádzačov rozdielna, napr. dámsky komplet u jedného uchádzača drahší, ale zároveň pánsky komplet lacnejší. Dámsky komplet sa vyhotovoval v inom počte kusov ako pánsky. Pri konkrétnom hodnotení v tejto súťaži k takejto situácii nedošlo (keďže ponuky boli len dve a víťaz súťaže predložil ponuku, v ktorej bol dámsky aj pánsky komplet lacnejší), pri stanovení súťažných kritérií a pri vytváraní súťažných podkladov však obstarávateľ s uvedenými možnými okolnosťami nerátal.

Podobné nedostatky sa vyskytli aj pri hodnotení a realizácii užšej súťaže na dodávku športového oblečenia v tom istom roku.

3. Dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov, hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti pri použití verejných prostriedkov

Pri vyúčtovaní dotácií boli zistené viaceré nejasnosti, ktoré boli konzultované s MŠ SR, prostredníctvom ktorého boli dotácie poskytnuté. Pri vyhodnocovaní týchto položiek prihliadal NKÚ SR na stanoviská tohto ústredného orgánu štátnej správy.

3.1. Kontrola účelu použitia prostriedkov dotácií v rokoch 2007 a 2008

Pri kontrole nebolo zistené porušenie účelu použitia dotácií poskytnutých ako SOV, tak aj jednotlivým prijímateľom dotácií prostredníctvom SOV mimo jedného prípadu.

SOV uzatvoril v roku 2008 zmluvu s prijímateľom dotácie. Predmetom zmluvy bola finančná dotácia v sume 16 596,96 EUR (500 000,- Sk) s definovaným účelom použitia na športovú prípravu. Kontrolná skupina si vyžiadala doklady, ktoré preukazovali vyúčtovanie tejto dotácie a boli zistené tieto nedostatky:

dotácia nebola použitá na určený účel, boli z nej hrazené výdavky za ubytovanie a stravné aj iným ako účelom oprávneným účastníkom podujatí;

dotácia bola vyúčtovaná nákladmi na pracovnú cestu, ktorá sa uskutočnila po čase, ktorý bol stanovený na použitie prostriedkov dotácie, pretože už mali byť vyúčtované;

dotácia sa použila na cesty, pri ktorých boli vykázané kilometre, ktoré bez vysvetlenia v správe o pracovnej ceste značne prekračovali porovnanú odporúčanú trasu, čím nebola zabezpečená hospodárnosť použitia dotácie;

dotácia sa použila na úhradu nákladov, ktoré nevznikli, ale boli spôsobené matematickými chybami vo vyúčtovaní pracovnej cesty;

v osvedčení o evidencii nebola uvedená žiadna spotreba predmetného vozidla a k vyúčtovaniu neboli predložené žiadne doklady, ktoré by účtovanú spotrebu preukazovali.

Doklady, ktoré SOV predložil kontrolnej skupine, boli dokladmi predmetnej organizácie a boli vyžiadané v priebehu kontroly len na overenie vyúčtovania dotácie a splnenie si povinnosti dotovaného voči SOV. Vzhľadom na to, že subjektom kontroly bolo SOV a nie športový klub, zo strany SOV bude potrebné vykonať kroky vedúce k zabezpečeniu riadneho zúčtovania poskytnutej dotácie v oprávnenej výške a vyžiadať v zmysle pokynov MŠ SR a zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon o rozpočtových pravidlách“) prípadné neoprávnene použité prostriedky a odvieť ich na príslušný účet MŠ SR.

3.2. Dodržiavanie zákona o rozpočtových pravidlách

V zmysle ustanovenia § 19 ods. 8 zákona o rozpočtových pravidlách môže „subjekt verejnej správy poskytovať preddavky, ak boli vopred v zmluve o dodávke výkonov a tovarov písomne dohodnuté, a to najviac na obdobie troch mesiacov v závislosti od vecného plnenia dodávok výkonov a tovarov“. V súlade s ustanovením § 19 ods. 10 cit. zákona musia byť tieto preddavky finančne vyporiadané najneskôr do konca rozpočtového roka, v ktorom sa poskytli.

Zákon špecifické situácie, ako je napr. účasť na olympijských hrách a z nej vyplývajúce finančné plnenia, neupravuje. Ak mal SOV zabezpečiť bezproblémové ubytovanie na Olympijských hrách 2008 v súlade so stanovenými podmienkami a mal ho uhradiť v roku 2007, resp. v roku 2008, nemohol postupovať a ani nepostupoval v súlade s citovanými ustanoveniami § 19 ods. 8, resp. ods. 8 a 10 zákona o rozpočtových pravidlách.

SOV tím zároveň nedodrжал finančnú disciplínu v sume 106 406,80 EUR (3 205 611,30 Sk) za ubytovanie uhradené vopred podľa ustanovenia § 31 ods. 1 písm. l) zákona o rozpočtových pravidlách.

Tento problém nie je za súčasnej legislatívnej situácie riešiteľný.

Obdobná situácia bude aj pri zabezpečovaní Zimných olympijských hier 2010 vo Vancouveri. Pri dodržaní zákona by nebolo možné zabezpečiť účasť na podujatiach svetového a medzinárodného významu.

Túto situáciu je potrebné riešiť v rámci legislatívneho procesu novelizáciou zákona o rozpočtových pravidlách v spolupráci s Ministerstvom financií SR (ďalej len „MF SR“).

3.3. Dodržiavanie iných predpisov a usmernení

Kontrolou bolo zistené, že v zmluvách o poskytnutí dotácie zo ŠR prostredníctvom SOV, ktoré uzatváral s jednotlivými prijímateľmi dotácií, nebolo upozornenie pre prijímateľa, že musí poskytnuté finančné prostriedky využívať v súlade s ustanoveniami zákona o rozpočtových pravidlách. Tak isto nebol v zmluvách uvedený fakt, že prijímatelia dotácií od SOV boli tieto prostriedky povinní viesť na samostatnom účte a výnosy z týchto prostriedkov sú povinní odvieť v určenom termíne prostredníctvom SOV na príslušné účty MŠ SR. Uvedený nedostatok sa týkal zmlúv kontrolovaných za roky 2007 a 2008.

Týmto neboli vytvorené dostatočné predpoklady pre dodržanie ustanovení zákona o rozpočtových pravidlách v plnom rozsahu v zmysle zmlúv uzatvorených s MŠ SR ako poskytovateľom dotácií pre SOV.

Ďalej v týchto zmluvách, ani v usmerneniach pre použitie dotácií, ktoré boli ich súčasťou, nebol dostatočne a jednoznačne zadefinovaný rozsah a obsah režijných nákladov.

Z týchto dôvodov nebolo možné posúdiť správnosť použitia dotácie na vykázaný účel na základe pôvodného účelového určenia.

Vo vyúčtovaní boli v týchto sumách v jednotlivých rokoch vyúčtované aj výdavky nesúvisiace s réžiou, t.j. prevádzkou organizácie, ale s jej činnosťou.

Aj v tomto prípade NKÚ SR požiadal MŠ SR o stanovisko, ktoré potvrdilo dodržanie účelu použitia dotácie.

Podobne nebolo možné posúdiť správnosť použitia dotácie na vykázaný účel na základe pôvodného účelového určenia ani pri kontrole účelu použitia prostriedkov určených „na zabezpečenie účasti výpravy SR na hrách XXIX. Olympiády v Pekingu“, ktoré boli použité po ukončení olympiády na vyhodnotenie hier a odmenenie športovcov. Na základe stanoviska MŠ SR boli tieto prostriedky kontrolou posúdené ako použité v súlade s ich účelovým určením.

3.4. Správnosť a včasnosť odvodov a výnosov z prostriedkov poskytovaných zo ŠR a plnenie opatrení na odstránenie nedostatkov z predchádzajúcej kontroly

Podľa Zmlúv o poskytnutí dotácie zo ŠR prostredníctvom rozpočtu MŠ SR mal SOV v určených termínoch odvieť výnosy z poskytnutej dotácie.

V dvoch prípadoch tieto termíny neboli dodržané a neodvedenie výnosu z verejných prostriedkov do rozpočtu subjektu verejnej správy v stanovenej alebo určenej lehote a rozsahu bolo porušením finančnej disciplíny v podľa § 31 ods. 1 písm. d) zákona o rozpočtových pravidlách.

Vzhľadom k výške penále za oneskorene odvedené výnosy z verejných prostriedkov a ustanoveniu § 31 ods. 13 cit. zákona sa odvod spolu s penále, ktoré pri kontrolovanom subjekte nepresiahol sumu 165,97 EUR (5 000,- Sk), neukladal, a preto nebolo potrebné odstúpiť materiál správnomu orgánu.

Na základe výsledkov kontroly NKÚ SR, vykonanej v roku 2005, prijal SOV v stanovenom termíne 5 opatrení na odstránenie zistených nedostatkov, v ich plnení neboli kontrolou zistené nedostatky.

Zhrnutie

Poznatky z kontroly preukázali porušovanie ustanovení najmä zákona o VO a zákona o rozpočtových pravidlách. Ich rozsah však nie je taký, aby bolo potrebné odstúpiť materiál na správne konanie.

Porušenie ustanovení zákona o VO bolo zistené v 5 prípadoch najmä nesprávnym stanovením kritérií, resp. vyhodnocovaním podľa iných než vopred stanovených kritérií.

Kontrolou bolo ďalej zistené poskytovanie preddavkov na dobu dlhšiu ako zákonom o rozpočtových pravidlách stanovenú dobu 3 mesiace. Dôvodom sú stanovené podmienky usporiadateľov olympijských hier a snaha zabezpečiť bezproblémovú účasť reprezentácie SR na olympijských hrách. Problém odporúčame riešiť legislatívne.

V jednom prípade boli zistené viaceré pochybenia, resp. neúplné podklady k vyúčtovaniu dotácie poskytnutej prostredníctvom SOV jednému prijímateľovi. Nakoľko subjekt kontroly bol SOV a nie tento prijímateľ, bude potrebné zo strany SOV prijať opatrenia k zabezpečeniu riadneho zúčtovania dotácie a prípadne vyžiadať vrátenie neoprávnene použitých finančných prostriedkov a odvieť ich na príslušný účet MŠ SR.

Pri vyúčtovaní dotácií boli zistené viaceré nejasnosti, ktoré boli konzultované s MŠ SR, prostredníctvom ktorého boli dotácie poskytnuté. Pri vyhodnocovaní týchto položiek prihliadal NKÚ SR na stanoviská tohto ústredného orgánu štátnej správy.

Vzhľadom na nejednoznačnosť interpretácie zákona o VO nebolo možné charakterizovať SOV z hľadiska obstarávateľa. Riešenie je navrhované v dvoch rovinách.

Na riešenie systémových problémov NKÚ SR odporúča:

MŠ SR:

určovať podmienky na použitie poskytnutých dotácií tak, aby bolo jednoznačné, podľa ktorých ustanovení zákona o VO bude SOV pri procese obstarávania postupovať a perspektívne v spolupráci s ÚVO novelizáciou zákona o VO v legislatívnej rovine;

v spolupráci s MF SR riešiť, aby pri novelizácii zákona o rozpočtových pravidlách boli v oblasti poskytovania preddavkov riešené medzinárodné zvyklosti usporiadateľov olympijských hier a iných významných medzinárodných športových podujatí.

SOV:

pri príprave verejného obstarávania a tvorbe súťažných podkladov venovať zvýšenú pozornosť hodnotiacim kritériám a spôsobu ich vyhodnotenia;

v spolupráci s MŠ SR zabezpečiť dostatočne jasne a jednoznačne zadefinovaný rozsah a obsah režijných nákladov v zmluvách o poskytnutí dotácie;

v zmluvách, ktoré bude SOV uzatvárať s jednotlivými prijímateľmi dotácií uvádzať, že prijímatelia dotácií od SOV sú povinní tieto prostriedky viesť na samostatnom účte a výnosy z týchto prostriedkov sú povinní odvieť v určenom termíne prostredníctvom SOV na príslušný príjmový účet ŠR a všetky ostatné podmienky tak, aby boli vytvorené dostatočné predpoklady pre dodržanie ustanovení zákona o rozpočtových pravidlách v plnom rozsahu v zmysle zmlúv uzatvorených s MŠ SR ako poskytovateľom dotácií pre SOV.

Protokol o výsledku kontroly bol prerokovaný s prezidentom SOV. Na odstránenie zistených nedostatkov bolo uložené prijať konkrétne a termínované opatrenia.